

Aan De Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat  
Mevrouw S. van Veldhoven- van der Meer

Tegelen, 25 november 2020.

Betreft: bijdrage internet-consultatie Afvalpreventieprogramma Nederland

Geachte mevrouw van Veldhoven,

Graag maak ik, als belanghebbende burger van Nederland, gebruik van de geboden mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie Afvalpreventieprogramma Nederland<sup>1</sup>.

Mijn reactie spitst zich toe op het nalaten van concrete reductiemaatregelen op het vlak van plastic consumentenverpakkingen. Zoals uit Uw beantwoording van vraag 7 in het Afwegingskader voor Beleid en Regelgeving (AIK) blijkt oordeelt U dat het voorliggende concept Preventieprogramma geen repercussies heeft voor onder meer burgers. Ik ben van mening dat niets minder waar is. Uw reductiebeleid baseert U op vrijwilligheid van het bedrijfsleven maar tot concrete taakstellingen of normen bent U niet bereid. Ondanks goede bedoelingen is het beleid op dit vlak daardoor een papieren tijger. Gevolg is dat burgers, waar ik er een van ben, opgezadeld worden met een ongeremde groei in de hoeveelheid kunststof consumentenverpakkingen. Tegelijkertijd worden wij wel geacht een grote bijdrage te leveren in een afvalbeheersysteem dat vooral de afvalindustrie ten goede komt. Deze onevenwichtigheid steekt.

Uw preventiebeleid staat in schril contrast met de concrete maatregelen die U wel wenst te treffen ten faveure van het afvalbedrijfsleven als het gaat om het benoemen van onder meer concrete recycledoelen. Er is een stelsel ontwikkeld, op wettelijke grondslag, dat uitmondt in een geldstroom van € 250.000.000,- jaarlijks. Die stroom verschaft de afvalindustrie veel werk, maar qua maatschappelijk resultaat scoort die geldstroom niet evenredig<sup>2</sup>. Preventie en reductie, toch veel hoger gerangschikt op de afval hiërarchie worden in Uw beleid niet voorzien van sturende concrete harde doelen. Uit verslagen van Tweede Kamer vergaderingen en brieven Uwerzijds<sup>3</sup> heb ik begrepen dat U het niet doenlijk acht om bedrijven een concreet reductiedoel voor plastic verpakkingen op te leggen. Niet helder is gemaakt waarom dat zo is. Of het moet Uw opmerking in de betreffende brief zijn die verwijst naar het afwezig zijn van een kader voor de plasticindustrie waarbinnen dat mogelijk zou zijn (zie voetnoot 3). Met deze opmerking zet U echter Uzelf, de politiek, en de Nederlandse

---

<sup>1</sup> <https://internetconsultatie.nl/afvalpreventieprogramma>

<sup>2</sup> Tegenover de € 250 miljoen uitgaven staat hooguit een opbrengst in maatschappelijke waarden die in geld uitgedrukt € 20 tot € 30 miljoen bedraagt; een nogal povere maatschappelijke kosten-baten verhouding; <https://www.ce.nl/publicaties/1646/milieueffectanalyse-van-de-raamovereenkomst-verpakkingen>  
Daarbij wordt opgemerkt dat het belangrijkste milieueffect van plastic, de leakage naar het fysieke milieu, nog niet eens is meegenomen in deze studie. Hetgeen het resultaat van het Raamakkoord Verpakkingen nog magerder maakt. Deze povere investering in het recyclesysteem van verpakkingen betekent veel business voor de afvalindustrie, maar steekt schril af tegen het afwezig zijn van enig hard doel op het vlak van reductie en preventie van verpakkingen.

<sup>3</sup> <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2020Z14947&did=2020D36201>  
specifiek het antwoord op vraag 7/8

samenleving op het verkeerde been. Voor de plasticindustrie is inderdaad geen kader aanwezig, maar wel voor het relevante deel van het bedrijfsleven dat van die plastics gebruik maakt, de producenten en importeurs van verpakkingen. Daarvoor geldt namelijk het Raamakkoord Verpakkingen. Wat let om binnen dat kader een concreet preventiedoel op te leggen en dat te beleggen met een concrete handhavinginzet (waar ook al een monitoringsstructuur voor aanwezig is). Vandaar dat ik in het volgende een concreet voorstel hier voor doe. Bijvoorbeeld via het momenteel voorliggende “Besluit houdende wijziging van het Besluit Beheer Verpakkingen”, maar zeker in het voorliggende Afvalpreventieprogramma Nederland kan dat geregeld worden<sup>4</sup>.

Concreet voorstel:

- Volgens de Monitoringrapportage Verpakkingen worden er in Nederland jaarlijks 550.000 ton aan kunststof verpakkingen op de markt gebracht.
- In het Plastic Pact hebben partijen aangegeven om in 2025 te komen tot een reductie van het plasticgebruik voor verpakkingen met 20% ten opzichte van 2017, door middel van reductie, hergebruik en aanwending van alternatief materiaal.
- Het kan niet zijn dat binnen deze mix (reductie, hergebruik, alternatief materiaal) de inzet op de hoogste sport van de afvalbeheerladder, namelijk terugdringing/preventie kwantitief er “bij komt te hangen”. En dat risico dreigt als de overheid hier niet sturend in optreedt. Minder gebruik is in tegenstelling tot hergebruik en alternatieve materialen geen verdienmodel. En kan dus uitsluitend door normatief handelen van de overheid worden afgedwongen. Terugdringen is hoogstnoodzakelijk, omdat het probleem van plastic niet zit in de grondstoffschaarste, maar in het materiaal op zich, vooral bij laagwaardige toepassingen. Vanwege zijn persistentie en onverwoestbaarheid als het in het fysieke milieu komt. En dat risico neemt toe naarmate het systeem meer plastic materiaaltoepassingen oproept. Ontwikkel daarom een mechanisme dat spaarzaam omgaan met plastics als zodanig (of ze nu virgin of R-plastics zijn blijft om het even) permanent in de aandacht brengt van alle maatschappelijk betrokkenen: producenten, importeurs, handelaren, consumenten.
- Stel daarom op grond van de door de industrie zelfverkleerde richting (-20% in 2025), dat uiterlijk in 2030 er ten opzichte van 2020 10% minder plastic (zowel virgin als Rp) voor verpakkingen wordt gebruikt op straffe van een boete die op te leggen is aan het Afvalfonds. Dat fonds is vervolgens krachtens de Algemeen Verbindend Verklaring in staat deze boete te verwerken in de wettelijk gebaseerde afdracht van individuele bedrijven aan het fonds (de Afvalbeheerbijdrage).
- Target: 2020 550.000 ton, 2021 545.000 ton, 2022 540.000 ton etc. .... 2030 495.000 ton
- Boete : € 1000,- per ton boven target; Dat bedrag is redelijk gelet op de € 700,- per ton die de maatschappij uitgeeft aan het recyclesysteem van kunststofverpakkingen én gelet op de hogere prioriteit in de afvalhiërarchie van preventie. De commissie Monitoring Verpakkingen en de ILT stellen jaarlijks de afwijking van het target (en dus de hoogte van de boete) vast, in hun nu ook al gebruikelijke jaarlijkse rapportage. De rijksoverheid legt vervolgens de boete op.
- Boete aanwending: Sluis de opbrengst van de boete gelabeld terug naar de gemeenten, die dit uitsluitend kunnen aanwenden voor een demping of verlaging van de afvalstoffenheffing. Aldus ziet de burger, via deze preventie-boete, iets terug van een verpakkende industrie indien deze op het punt reductie en preventie nalatig zou blijken. Aldus blijft preventie ook

---

<sup>4</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2020/10/30/voorhang-ontwerp-implementatiebesluit-verpakkingen>

op deze manier permanent in de aandacht van een andere maatschappelijke actor, de consument. De preventieboete zal elk jaar tot expliciete agendering van het thema aanleiding geven. Zowel bij producenten als consumenten. Aldus wordt een zelf regisserend mechanisme, zoals ook statiegeld er een is, in het plasticsysteem geïntroduceerd.

Ik hoop dat dit voorstel opgenomen kan worden in het Afvalpreventieprogramma Nederland, zoals dat door de Europese Commissie periodiek van alle landen van de EU gevraagd wordt. Aldus zou Nederland een aanjager kunnen zijn van een Europese richting. En wordt concreet invulling gegeven aan preventie, de beleidsmatig hoogste sport in de afvalbeheer-ladder. Die ook in het Europese beleid is opgenomen. Het voorkomt dat die door allen erkende hoogste sport een dode letter blijft. En het voorkomt dat de inzet op minder prioritaire sporten op de afvalbeheerladder, zoals recycling, aan geloofwaardigheid zou gaan inboeten.

Vriendelijke groet,

Math Oehlen  
Belanghebbende Nederlandse burger